

Annex 5

National Lists of the ICH of Mongolia

National Representative List of Intangible Cultural Heritage of Mongolia
National List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding of Mongolia

Minister ordinance No. 293

Minister of Education, Culture and Science of Mongolia, July 08 2009

National Representative List of Intangible Cultural Heritage of Mongolia

- I. Oral traditions and expressions, including language as a vehicle of the intangible cultural heritage
 1. Mongolian language
 2. Mongolian fairy tales
 3. Legends and myths
 4. Mongolian well-wishing laudation
 5. Mongolian praises
 6. Mongolian riddles
 7. Mongolian rebus
 8. Mongolian proverbs
 9. Mongolian invocation and quackery
 10. Mongolian epic
 11. 'The threes of the universe'-Mongolian folk oral game
 12. Sacramental phrases
 13. Mongolian anecdotes
 14. Mongolian folk well-wishing phrases with milk sprinkling and smearing

- II. Performing arts
 1. Mongolian lullaby
 2. Mongolian folk long song
 3. Mongolian folk short song
 4. Mongolian traditional Morin khuur- the horse-head fiddle art
 5. Mongolian traditional Khuumei- the throat singing art
 6. Giingoo-the whoop of jockeys
 7. Traditional art of whistling
 8. Dembee-the melody of singing game
 9. Mongolian contortionism
 10. Mongolian traditional Tsam –the mask dance

III. Social practices, rituals and festive events

1. Rite for washing the newborn baby
2. Rite of first haircut for the kid
3. Custom for greeting the bride
4. Traditional wedding ceremony
5. Custom of setting up a new ger –the traditional dwelling
6. Funeral custom
7. Custom for animal castration
8. Guunii urs gargah yoson: Custom for starting spring in the nomadic husbandry
9. Guu barikh yos- Custom for the start of making the fermented mare's milk
10. Unaga tavikh- Custom for the ending of making the fermented mare's milk
11. Custom for branding horses
12. Livestock marking custom
13. Custom for the making of airag- the fermented mare's milk
14. Ankle bone games
15. Lunar New Year Festival
16. Mongolian festivals and rituals
17. Eagle festival
18. Worshipping rites of sacred sites
19. Mongolian shamanism rituals

IV. Knowledge and practices concerning nature and the universe

1. Mongolian folk medicine diversity
2. Mongolian folk veterinary diversity
3. Mongolian traditional astronomy and horoscope
4. Traditional knowledge of predicting weather and nature
5. Traditional puzzle game types
6. Traditional wisdom and manner to protect environment
7. Folk pedagogic manner and wisdom
8. Traditional technique of making dairy products
9. Traditional technique of fermenting milk and milk products
10. Traditional technique of making felt
11. Traditional technique of making leathery

V. Traditional craftsmanship

1. Mongolian traditional patterns
2. Traditional technique of making Mongol ger-the traditional dwelling
3. Traditional felt art
4. Traditional leathery art
5. Mongolian costume making art
6. Mongolian boots making art
7. Zodog shuudag- the Mongolian wrestling costume making art
8. Traditional technique of making bow and arrow
9. Traditional technique of making silver bowl
10. Traditional technique of making Mongol saddle
11. Mongolian traditional engraving art
12. Traditional embroidery and stitching art
13. Traditional weaving and knitting art
14. Mongol painting art
15. Traditional appliqué art
16. Traditional sculpture and Mache arts
17. Traditional technique of making national instruments

National List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding of Mongolia

1. Mongol epic
2. Traditional art of Mongol tsuur instrument
3. Coaxing song and manner for uniting the mother and offspring animals
4. Mongol bii biyelgee: Traditional dance art
5. Steel engraving art
6. Traditional book making art
7. Traditional wedding and feast rites and customs of Mongolian various ethnic groups(Borjigin feast, Bayad, Durvud, Zakhchin, Kazakh, Uriankhai and Buriad wedding)
8. Traditional repertoire of folk music, playing manner(playing manners of khuur, ekil, toovshuur melody, qui of dombor, flute and trumpet manner)

МОНГОЛ УЛСЫН
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ
САЙДЫН ТУШААЛ

2009 оны 04 сарын 08 өдөр

Дугаар 288

Улаанбаатар хот

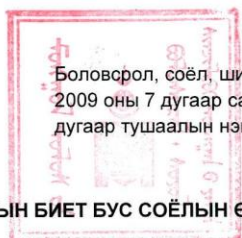
Бүртгэл батлах тухай

Нэгдсэн Үндэстний Боловсрол, Шинжлэх ухаан, Соёлын Байгууллага (ЮНЕСКО)-ын Ерөнхий бага хурлын 32 дугаар чуулганаар 2003 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдөр баталсан "Соёлын биет бус өвийг хамгаалах тухай" Конвенцийн 12, 17 дугаар зүйл, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд бөгөөд ЮНЕСКО-гийн Монголын Үндэсний Комиссын даргын баталсан "Биет бус соёлын өвийг хамгаалах тухай" ЮНЕСКО-гийн конвенцийг хэрэгжүүлэх 2009 оны төлөвлөгөөг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Монгол Улсын биет бус соёлын өвийн Төлөөллийн Үндэсний Бүртгэлийг нэгдүгээр, Монгол Улсын Яаралтай хамгаалах шаардлагатай соёлын биет бус өвийн Үндэсний Бүртгэлийг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.
2. Биет бус соёлын өвийн төрөл зүйлийн бүртгэлүүдийг ЮНЕСКО-д хүргүүлэх, хэвлүүлэн сурталчлах, шаардлагатай үед нэмэлт, өөрчлөлт оруулан шинэчлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг Соёл, урлагийн бодлогын газар /Г.Эрдэнэбат/, ЮНЕСКО-гийн Монголын Үндэсний Комисс /Н.Уртнасан/, Соёлын өвийн төв /Г.Энхбат/-д даалгасугай.
3. Биет бус соёлын өвийн төрөл, зүйлийн улсын бүртгэл, мэдээллийн санг журмын дагуу бүрдүүлж, ажиллахыг Соёлын өвийн төв /Г.Энхбат/-д үүрэг болгосугай.

 Э. ОТГОНБАЯР

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2009 оны 7 дугаар сарын 08 өдрийн 221
дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН БИЕТ БУС СОЁЛЫН ӨВИЙН
ТӨЛӨӨЛЛИЙН ҮНДЭСНИЙ БҮРТГЭЛ**

I. Эх хэл болон аман уламжлал, илэрхийллүүд

1. Монгол хэл	8. Зүйр цэцэн үг
2. Монгол үлгэр	9. Дом шившлэг
3. Домог яриа	10. Тууль
4. Ерөөл	11. Ертөнцийн гурав
5. Магтаал	12. Бэлэг дэмбэрлийн үг
6. Онъсого	13. Шог яриа
7. Таавар	14. Цацал мялаалгын үг

II. Ардын язгуур урлаг

1. Бүүвэйн дуу
2. Монгол ардын уртын дуу
3. Ардын богино дуу
4. Морин хуур хөгжмийн уламжлалт урлаг
5. Монгол хөөмэйн уламжлалт урлаг
6. Хурдан морины хүүхдийн гийнгоо
7. Уламжлалт исгэрэх урлаг
8. Дэмбээдэх ая дуу
9. Монгол уран нугаралт
10. Цамын уламжлалт бүжиг

III. Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам

1. Хүүхдийн угаалга хийх зан үйл
2. Хүүхдийн даахь үргээх зан үйл
3. Бэр буулгах зан үйл
4. Хуримлах зан үйл
5. Шинэ гэр барих зан үйл
6. Талийгаачийг оршуулах зан үйл
7. Мал хөнгөлөх зан үйл

8. Гүүний үрс гаргах зан үйл
9. Гүү барих зан үйл
10. Унага тавих зан үйл
11. Адуу тамгалах зан үйл
12. Мал сэтэрлэх зан үйл
13. Айраг исгэх зан үйл
14. Шагай тоглох наадам
15. Цагаан сарын шинийн нэгний баяр
16. Монгол баяр наадам
17. Бүргэдчидийн баяр
18. Тахилгат газар нутгийг тахиx зан үйл
19. Монгол бөөгийн зан үйл

IV. Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи

1. Ардын уламжлалт анагаах ухааны төрлүүд
2. Ардын уламжлалт малын эмгэг анагаах төрлүүд
3. Уламжлалт цаг тоолол, зурхайн ухаан
4. Байгаль, цаг агаар шинжихүйн уламжлалт мэдлэг
5. Онъсон тоглоомын уламжлалт төрлүүд
6. Байгаль хамгаалах уламжлалт арга, мэдлэг
7. Ардын сурган хүмүүжүүлэх ухааны арга, мэдлэг
8. Цагаан идээ бэлтгэх уламжлалт арга
9. Айраг сүү, цагаан идээ исгэх арга
10. Эсгий хийх уламжлалт арга
11. Арьс шир боловсруулах уламжлалт арга

V. Ардын уламжлалт гар урлал

1. Монголын уламжлалт хээ угалз
2. Монгол гэр хийх уламжлал
3. Уламжлалт эсгий урлал
4. Уламжлалт арьс, ширэн урлал
5. Монгол хувцасны урлал
6. Монгол гутлын урлал
7. Бөхийн зодог шуудаг хийх урлал
8. Нум сум хийх уламжлалт урлал
9. Мөнгөн аяга хийх урлал
10. Монгол эмээл хийх урлал
11. Монгол сийлбэрийн уламжлалт урлал
12. Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал
13. Уламжлалт нэхэх, сүлжих урлал
14. Монгол зургийн урлал
15. Зээгт наамлын уламжлалт урлал
16. Баримал, шуумалын уламжлалт урлал
17. Үндэсний хөгжмийн зэмсгийн уламжлалт урлал

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2009 оны 7 дугаар сарын 08 өдрийн 288
дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

**ХОЁР. МОНГОЛ УЛСЫН ЯАРАЛТАЙ ХАМГААЛАХ ШААРДЛАГАТАЙ
БИЕТ БУС СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ БҮРТГЭЛ**

1. Монгол тууль
2. Монгол цуур хөгжмийн уламжлалт урлаг
3. Төл авахуулах ая дуудлага, зан үйл
4. Монгол бий биелгээ, уламжлалт бүжгийн урлаг
5. Ган сийлбэрийн урлал
6. Ном бүтээх уламжлалт урлал
7. Монголын олон ястны хурим, найрын уламжлалт зан үйл (Боржигин найр, Баяд, Дөрвөд, Захчин, Казах, Урианхай, Буриад хурим)
8. Ардын хөгжмийн уламжлалт урын сан, хөгжимдөх арга барил (хуур, экилийн татлага, товшуурын аяз, домборын кюй, лимбэ, бишгүүрийн битүү амьсгаа*)

--0--

* Амьсгалын эрхтний дотоод орчлоор тасралтгүй үлээж эгшиглүүлэх ховор хосгүй арга барил